

РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА

Спустошення, завдані у ХХ столітті нашому народу, такі глобальні й жорстокі, що відтворити давній світогляд українців, менталітет нації, весь комплекс людських стосунків, звичаїв, уявлень про добро і зло надзвичайно важко. Комуністична і атеїстична пропаганда понищила психогенетичні, моральні цінності народу, і тепер часто не в пошані Божі закони, а в ієрархії цінностей домінують нажива і неробство, лицемірство, обман. Значною мірою втрачена вартісність такого поняття, як сім'я, повага до батька-матері, а натомість погіршується і без того напружена криміногенна ситуація, поширюються алкоголізм і наркоманія, країну пронизують мафіозні структури.

Люди цураються рідної мови, свого роду й народу, а національна свідомість у людей пригашена і зростає у недостатній мірі.

Тож мусимо собі чітко усвідомити, що духовне відродження нації і України неможливе без відродження добродійної, миротворчої, виховної ролі Церкви у суспільстві. Але Церква може виконувати свою велику місію лише тоді, коли вона служить Богу і своєму народу, а не коли виконує волю ворожих Українській державі сил. Підлеглість Церкви іншій державі — і насамперед Росії, — є не лише тяжким ударом по національній самосвідомості народу, а й означає власне занепад її, втрату перспективи на вплив серед людей, що,

знов-таки, веде до поглиблення кризи суспільної моралі, загального зневір'я і апатії.

Таким чином, український уряд повинен активно сприяти вірним та церковним ієрархам в історично назрілій справі канонічного визнання Вселенським Патріархом самостійної соборної Української православної Церкви і установа в Україні власного Патріархату. Державні чинники, всі, хто покликаний вирішувати духовні потреби народу, мусять пам'ятати, що так само, як лише в незалежній Україні можлива незалежна Церква, так і незалежна Україна можлива лише тоді, коли духовність народу, і в першу чергу Церква, будуть незалежними.

В 1991 році була повністю легалізована і публічно визнана Українська Греко-Католицька Церква, кожна її єпархія, парафія чи навчально-духовні заклади були юридично оформлені. І хоч донині немає офіційної урядової заяви про її реабілітацію, однак сам факт присутності Президента на Богослужінні Греко-Католицької Церкви з нагоди урочистого перепоховання кардинала Сліпого дає зрозуміти, що Українська держава визнала і Греко-Католицьку Церкву. Однак необхідно подальша терпелива і ретельна праця — і в першу чергу відповідних урядових структур — для моральної реабілітації Греко-Католицької Церкви.

Український уряд повинен

встановити конкордат з Ватиканом щодо діяльності Католицьких Церков в Україні. Інші релігійні конфесії — баптисти та євангелістські об'єднання — репрезентуватимуть Україну у Світовій Раді Церков (протестанти) у Швейцарії.

Держава повинна також гарантувати право на вільне віросповідання та відправлення своїх релігійних обрядів представникам різноманітних релігійних течій — іудаїзму, буддизму, магометанства та ін., — які діють в Україні.

Віра — то вибір совісті кожного громадянина, але з державної практики повинен бути безперечно виключений "войовничий атеїзм".

Проблеми в релігійному житті України ускладнюються міжконфесійними протиріччями і конфліктами, які всіляко підігріваються ворожими українській незалежності силами. Уряд, його відповідні служби, використовуючи весь арсенал свого впливу на громадськість (телебачення, радіо, преса), повинні вести повсякчасну роз'яснювально-просвітницьку роботу серед населення, аби кожен віруючий і кожен священнослужитель розуміли, що лише Христове братолюбство, а не розбрат, лише розуміння національної спільності, а не взаємне звинувачування в гріхах, зміцнять і не дадуть розхитати нашим ворогам Українську державу і Українські церкви. Велика мрія про єдину, об'єднану Церкву в Україні мусить

стати реальністю в майбутньому.

Обережно і тактовно, разом з вірними Христу і Україні слугами Божими, мусимо виробити широкий комплекс заходів, які ведуть до відновлення і зміцнення історичного покликання Церкви в долі українського народу і розбудові Української держави. Передусім це стосується освіти. Тут маємо давні народні традиції, адже ще у XVII-XVIII століттях при більшості церков діяли церковно-парафіяльні школи, які в селах забезпечували вплив Церкви на дітей. Реальний шанс на майбутнє може дати Україні єднання школи і церкви, і це треба закріпити законодавчо. В школах діти повинні чути Слово Боже, маючи змогу вивчати Закон Божий. На гуманітарних факультетах вузів треба викладати історію Церкви та факультативно окремі богословські науки.

Руїнування Церкви зайшло так далеко за більшовицького режиму, що нині в Україні ми не маємо ані вищого навчального богословського закладу (духовної академії), ані відповідно богословської науки. Усе це треба побудувати, відродити в найкоротший термін, щоб майбутні церковники мали змогу навчатися не в духовних академіях Санкт-Петербурга або Москви, де вони виховуються у відверто антиукраїнському дусі, а вчилися б в Україні, не лише ґрунтовно опановуючи богословські науки, а й проникаючись гострим відчуттям свого народу, стаючи на засади вірних захисників Божої Правди і України.

Слід також невдовзі склика-

ти науково-церковну конференцію, на якій фахівці з різних гуманітарних дисциплін звели б разом свої відомості про національні особливості Української Церкви. Також вимагають створення нової концепції українського богослов'я і ті об'єднавчі процеси, які відбуваються у православній Церкві, себто, ця концепція має орієнтуватися на православні традиції в Україні і традиції Українського православ'я зарубіжного, інтелектуальний богословський потенціал усіх цих традицій належить нам.

Священик, особливо на селі, хоч би до якої церковної конфесії він належав, повинен і національно виховувати своїх парафіян, і дбати про церковну пам'ять української історії.

З метою українізації Церкви необхідно різко збільшити випуск нових богослужбових книжок рідною мовою. Лише тоді, коли церковна й релігійна література дійде до кожної парафії, стане легко приступною як священику, так і віруючому, можна очікувати зростання національної самосвідомості служителів Церкви, а відтак і їхнього впливу на парафіян.

Уряд, Міністрство оборони і Соціально-психологічна служба Збройних Сил України повинні потурбуватися про те, щоб віруючі офіцери й воїни могли належною мірою задовольняти свої релігійні потреби, а це значить, що в Українській армії має бути певна кількість священиків Православної і Греко-Католицької Церкви. Молоде військово поповнення присягу на вірність Україні повинно приймати на Євангелії, як це

робив Президент, а прапор кожної військової частини повинен бути освяченим. Військовослужбовці має відчувати нерозривну єдність Бога і України, і ця єдність має стати великою духовною запорукою надійності і міцності Української національної армії.

Подбавши про людські душі, уряд зобов'язаний приступити до відновлення Божих храмів, знищених і окрадених в роки більшовизму та советсько-німецької війни. У першу чергу слід відновити найбільші святині українського народу — Михайлівський Золотоверхий собор у Києві, Успенський собор Києво-Печерської Лаври, Густинський монастир, Софроніївську пустинь біля Путивля, Петропавлівський собор у давній українській столиці — Глухові. Відбудову й реставрацію понівечених та поруйнованих соборів і монастирів треба вести разом із будівництвом готелів, інших закладів обслуговування з тим, щоб прочани, і то не лише українці, а всі, хто приїздить уклонитися християнським святиням, могли долучити і свої кошти до загальної святої справи.

Немає сумніву, що спільними зусиллями віруючих і держави Українська Церква зможе привести наш народ із Голгофи страждань і мук до нового життя, укріпить віру в Бога і в кращу долю нашої незалежної України.

Немає сумніву, що спільними зусиллями віруючих і держави Українська Церква зможе вивести наш народ із Гомори страждань і мук до нового життя, укріпить віру в Бога і в кращу долю нашої незалежної України.